ZDRAVSTVENI DOM NOVO MESTO

Novi dan

interni časopis
številka 29
leto XII
oktober 2009

UVODNIK

Jesen - kot umiranje?
- kot žetev?
- kot megla v naravi in stiska pri srcu?
- kot mehkoba čudovitih barv in dišeč kostanj v rokah?

Koliko možnosti!

Koliko povsem različnih idej za letni čas, ki ga sedaj živimo.

Po dolgem času se spet oglašamo. Hočemo biti živi, hočemo potegniti najboljše iz danega trenutka.

Imam idejo – bodimo boljši!

Vzemimo, da je vse tako kot mora biti. Saj vem, da so se naše vrste razredčile – mnogi so z grenkobo v srcu ostali doma in so jezni na čas, ki jih je postavil na drugačno pot, kot pa so si jo sami zamislili. Vse je težje, verjemite mi – tudi tale moj uvodnik se mi nekako zatika.

A volja je! In to je pomembno.

In kaj mi je dalo največ zagona za pisanje?

Ustavil me je kolega zdravnik zasebnik »Kaj pa časopis – pogrešam ga! Bi lahko dobil en izvod?«

In zdi se mi, da so se začele rahljati verige, ki so nas držale vsakega na svojem koncu.

In to je dobro!

Beseda zasebnikom

Po en izvod našega glasila pošiljamo tudi vam. Ob tej priliki lepo vabljeni k sodelovanju. Veseli bomo prav vsakega prispevka o vaših težavah, veselju in načrtih pri delu.

Urednica Nežka Dular, dr.med.

BESEDA DIREKTORICE O REZULTATIH DELA V LETU 2008

Leto 2008 je bilo neke vrste prelomno leto za zavod. Skupaj z vami smo bili postavljeni pred izziv na eni strani, da z mojim nastopom vodenja zavoda zgradimo odnos medsebojnega zaupanja in vzajemnega spoštovanja, ki je temeljni predpogoj za dobro delo, na drugi strani pa, da saniramo veliko izgubo (457.000 EUR) iz leta 2007 in spet vzpostavimo normalne razmere za delo v zavodu. Uspelo nam je uresničiti sanacijski program in zaključiti poslovno leto s pozitivnim poslovnim rezultatom v višini 94.479 EUR.

Poslovali smo racionalno in stroškovno učinkovito. Pri nabavah smo strogo spoštovali zakonodajo javnega naročanja za zdravila, sanitetni material, zavarovanje, izvedli smo kadrovsko prestrukturiranje in zmanjšali število zaposlenih, predvsem nezdravstvenih delavcev. Povečali smo prihodke ustvarjene na trgu.

Med pomembnejšimi investicijami velja omeniti Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog, ki smo ga uredili v kletnih prostorih. Tako smo prišli do sodobno opremljenih prostorov s posebnim vhodom, kar bo prav gotovo manj moteče za bolnike, ki so se doslej v drugem nadstropju dnevno srečevali z uživalci drog, ki prihajajo po metadon. Zmanjšali smo upravne prostore in tja preselili patronažno službo, izpraznjene ordinacije pa namenili dvema novima ordinacijama. Nabavili smo klimatske naprave ter poskrbeli za najnujnejšo računalniško opremo in informacijsko infrastrukturo.

Med drugim smo posodobili avtopark z dvema novima reševalnima voziloma. Pričeli smo s postopkom nabave zobnega rentgena – ortopana in aktivno sodelovali v veliki humanitarni akciji za nakup novega mamografa v skupni vrednosti (donacija+ZD NM) cca. 400.000 EUR.

V letu 2008 smo izpeljali novo sistemizacijo delovnih mest in poskrbeli za uvedbo novega plačnega sistema za javni sektor. Skozi celo leto smo se srečevali s pomanjkanjem zdravnikov. Uspelo nam je redno zaposliti dva zdravnika (od potrebnih petih) za delo v urgentni službi (PHE). Zaposlili smo zdravnico specialistko splošne medicine, dva zobozdravnika (enega v ZP Žužemberk, drugega v Novem mestu) in pediatrinjo v ZP Šentjernej.

Preko Mestne občine Novo mesto in Občine Šmarješke Toplice smo se prijavili na razpis za investicijo Ministrstva za zdravje, in sicer v Novem mestu v vrednosti 400.000 EUR in v Šmarjeških Toplicah v vrednosti 420.000 EUR.

Uspelo nam je izboljšati notranjo klimo in zadovoljstvo zaposlenih (indeks zadovoljstva 3,25, leto 2007 2,78). Poleg prizadevanja za zaposlitev novih zdravnikov smo skrbeli tudi za nove programe. Na našo pobudo in pripravo programa z utemeljitvami v sodelovanju z ZZZS Novo mesto je Ministrstvo za zdravstvo dolenjski regiji odobrilo širitev zdravstvene mreže za 2 programa zobozdravnika in za 2 programa splošnega zdravnika.

V mesecu juliju nam je uspelo potrditi presojo standarda kakovosti ISO 9001 in pridobiti licenco za učno bazo za Visoko zdravstveno šolo v Ljubljani in Novem mestu.

Naj poudarim, da smo dosežene rezultate v letu 2008 dosegli skupaj z vsemi vami, s sodelavkami in sodelavci. Zahvaljujem se vsem, ki ste pripomogli k izpolnitvi delovnega programa zavoda ali sodelovali pri drugih ukrepih za uspešno sanacijo in poslovanje zavoda.

Direktorica, dr. Milena Kramar Zupan

POSLOVNI NAČRT 2009

Letni plan dela je usmerjen v izpolnjevanje ciljev, vizije in poslanstva ter ohranitev in nadaljnji razvoj javnega zavoda.

Prepričana sem, da je v dobro uporabnikov in večine izvajalcev vredno ohraniti zdravstveni dom. Zdravstveni dom mora ostati temeljni izvajalec javne zdravstvene službe na primarni ravni, saj:

- je uveljavljena in preizkušena oblika delovanja;
- na enem mestu nudi organizacijsko in strokovno vodeno zdravstveno varstvo;
- zagotavlja neprekinjeno zdravstveno varstvo in stabilnost delovanja javne mreže;
- zagotavlja enako dostopnost za vse uporabnike in socialne skupine;
- ni profitno naravnan, vendar kljub temu stroškovno učinkovit in poslovno uspešen;
- omogoča (večji) nadzor in vpliv javnosti na delo in poslovanje;
- je nosilec obrambnih priprav in izvajalec ukrepov civilne zaščite;
- predstavlja učno bazo za izobraževanje zdravstvenih delavcev in sodelavcev.

Podeljevanje koncesij zmanjšuje obseg dejavnosti in načenja stroškovno učinkovitost zavoda, saj se v strukturi povečuje delež fiksnih stroškov. Za obstoj in utrditev vloge zdravstvenega doma je nujno:

- da zavod tudi v prihodnje ohrani dejavnosti, ki jih določa Zakon o zdravstveni dejavnosti;
- da ohrani obseg poslovanja, ki omogoča stroškovno učinkovito (pozitivno) poslovanje.

Zastavljenega cilja ni mogoče doseči v konfliktu z zasebnimi koncesionarji, ampak je potrebno poiskati poti za sobivanje javnega in zasebnega. Če želi zavod uspešno konkurirati novim izzivom, se mora organizirati – posodobiti svoje poslovanje in ohraniti javno lastništvo ter neprofitni značaj.

V letu 2009 bodo zato še naprej glavni cilji zavoda:

- zagotavljanje zdravstvenega varstva na strokovnem in organizacijskem nivoju, ki omogoča kar največjo možno korist posamezniku in skupnosti;
- stalna skrb za doseganje najvišje možne ravni zadovoljstva uporabnikov, plačnikov, zaposlenih in poslovnih partnerjev;
- načrtovanje, izvajanje, nadzor in izboljševanje delovnih postopkov z namenom izboljševanja ponudbe zdravstvenih storitev in večanja zadovoljstva naših pacientov;
- nenehno strokovno in splošno izpopolnjevanje zaposlenih in ustvarjanje pozitivnega ustvarjalnega vzdušja med zaposlenimi v zavodu;
- pozitivno poslovanje zavoda;
- prilagajanje spremembam v nacionalni zdravstveni politiki in ohranjanje dobrega imena in ugleda zavoda v družbeni skupnosti.

V letu 2009 je potrebno ohraniti obseg dejavnosti v mreži osnovne zdravstvene dejavnosti na območju delovanja in širitev dejavnosti na področjih, ki jih zavod vztrajno presega zaradi potreb uporabnikov (mamografija, reševalni prevozi, psihologija,...).

Dr. Milena Kramar Zupan

Katarina Drenik

NOVI PLAČNI SISTEM

S 1.8.2008 je stopil v veljavo Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Ur. l. 56/02, 110/02, 72/03, 126/03, 70/04, 53/05, 14/06, 27/06, 68/06, 121/06, 1/07, 57/07, 10/08, 17/08, 58/08, 69/08, 80/08, 120/08), s katerim naj bi se odpravila nesorazmerja v plačah, predvsem pa naj bi bil sistem preglednejši in pravičnejši. Uveljavitev novega plačnega sistema v Zdravstvenem domu je imelo za posledico 33,59 odstotno povečanje plač.

Posledica novega plačnega sistema je bila tudi nova sistemizacija delovnih mest. Razvrščanje zaposlenih je bilo zasnovano na podlagi nazivov delovnih mest, ki so bili določeni v posebnem tarifnem delu in aneksih h kolektivni pogodbi (Posebni tarifni del Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike v republiki Sloveniji zaradi realizacije Zakona o sistemu plač v javnem sektorju – Ur. l. 60/08, Aneks h Kolektivni pogodbi za dejavnost zdravstva in socialnega varstva Slovenije – Ur. l. 60/08, Aneks h Kolektivni pogodbi za zaposlene v zdravstveni negi – Ur. l. 60/08). Sama prevedba je bila programsko zasnovana s strani Ministrstva za javno upravo. Zavod je pri prevedbi plač iz starega v nov plačni sitem upošteval nazive in plačne razrede delovnih mest, ki so jih z aneksi k posameznim kolektivnim pogodbam izpogajali vlada in sindikati.

Novi plačni sistem je prinesel mnogo sprememb, upam si trditi, da tudi mnogo nezadovoljstva med zaposlenimi in morda več razlik kot jih je sistem predvidel. Mnogo je še nejasnih, odprtih vprašanj, na katera iščemo odgovore. Pristojna ministrstva obljubljajo, da naj bi se v prihodnje odprta vprašanja razjasnila in bi se odpravile pomanjkljivosti ter napake. Predvidevajo se tudi še nadaljnja usklajevanja kolektivne pogodbe z reprezentativnimi sindikati. Zaradi tega bodo tudi v prihodnje potrebne ponovne spremembe kolektivne pogodbe in aneksov k pogodbi o zaposlitvi.

Pandemska gripa

Pandemska gripa je akutna okužba dihal, ki jo povzroča virus gripe A (H1N1). Pandemska gripa se širi na enak način kot običajna sezonska gripa, največkrat kapljično. Kužne kapljice se prenašajo s kašljanjem, kihanjem ali govorjenjem, lahko pa se okužimo tudi z dotikanjem onesnaženih površin. Virus na naših rokah preživi zelo kratek čas, vendar ga v tem času, če nismo pazljivi, lahko prek oči, nosu ali ust vnesemo v telo. Zato je za zaščito zelo pomembno odgovorno ravnanje, zlasti da upoštevamo ustrezne higienske navade.

Prepoznajte simptome

Zelo pomembno je, da prepoznamo glavne bolezenske znake pandemske gripe. Le tako bomo znali pravočasno in ustrezno ukrepati ter preprečiti njeno nadaljnje širjenje.

Bolezen poteka s podobnimi znaki in simptomi kot običajna sezonska gripa: povišana telesna temperatura, mrazenje, suh kašelj, bolečine v žrelu, zamašen nos ali izcedek iz nosu, bolečine v mišicah in kosteh, glavobol, utrujenost, bruhanje, driska. Večina ljudi si tudi brez posebnega zdravljenja opomore v tednu dni. Poročajo tudi o težjem poteku bolezni s pljučnico, z odpovedjo dihanja in s smrtnim izidom. Podobno kot okužba z virusom sezonske gripe tudi okužba z pandemsko gripo poslabša osnovno kronično bolezen. Praviloma je oseba kužna, ko se pokažejo tipični bolezenski znaki in do sedem dni po začetku bolezni. Mlajši otroci in imunsko oslabljeni so kužni dlje časa, kar pomeni, da je izločanje virusa daljše. Ko bolezenski znaki izginejo, izgine tudi možnost prenašanja pandemske gripe na druge ljudi. S toplomerom lahko hitro ugotovimo glavni bolezenski znak: povišano telesno temperaturo. Če opazimo blage bolezenske znake pandemske gripe, jih zdravimo kot običajno sezonsko gripo ali težji prehlad. Pomembno je, da počivamo, uživamo zadosti tekočin in po potrebi jemljemo zdravila za znižanje previsoke telesne temperature. Zlasti pa se izogibamo tesnim stikom z drugimi.

Kdaj k zdravniku?

TAKOJ poiščite zdravniško pomoč, če:

- dihate s težavo, vas duši ali imate hude bolečine v prsih;
- izkašljujete gnoj ali krvavo sluz;
- vaše ustnice postanejo modro ali vijolično obarvane;
- na vodo hodite vedno redkeje, urina je malo in je temne barve;
- postanete omotični, počasni, zaspani, zmedeni, na vprašanja zmedeno odgovarjate.

OTROCI

- težko dihajo že pri majhni telesni aktivnosti;
- hitro in neredno dihajo;
- občutijo bolečine in slišite piskanje, ko dihajo;
- imajo temperaturo višjo od 39°C;
- če neprekinjeno bruhajo;
- imajo modro ali vijolično obarvane ustnice;
- če opazite znake izsušitve: omotičnost, redko uriniranje, malo urina;
- če so zmedeni, zaspani, neodzivni.

Preventiva

Širjenje okužbe z novim virusom gripe lahko zmanjšamo, če upoštevamo nekaj osnovnih napotkov.

Pogosto si umivamo roke.

Pogosto umivanje rok je najučinkovitejša zaščita. Roke si vedno umijemo po kašljanju, kihanju, brisanju nosu in dotikanju onesnaženih površin, s katerimi je bilo v stiku veliko ljudi. Roke si vsaj 20 sekund temeljito umivamo s toplo vodo in milom, jih obrišemo s papirnato brisačo in z njo zapremo pipo. Z umivanjem rok lahko občutno zmanjšamo širjenje nalezljive bolezni med odraslimi in med otroci. Če nimamo možnosti umivanja rok, uporabimo robčke z alkoholnim razkužilom, s katerimi si temeljito obrišemo roke.

GRIPA JE NA POHODU KOT VSAKO LETO.

KIHNIMO JO V ROBEC IN NJENO VIROZO ODPLAKNIMO V ODTOK!

ZA ZAČETEK - JE TO DOVOLJ!

Ko kašljamo ali kihamo, vedno uporabimo papirnat robček.

Ko kihnemo ali zakašljamo, si usta in nos prekrijemo s papirnatim robčkom, ki ga takoj po uporabi varno odvržemo v najbližji koš. Tako bomo zagotovili, da se kužne kapljice ne bodo prenašale. Če papirnatega robčka nimamo, lahko kihnemo ali zakašljamo v zgornji del rokava.

Z rokami se ne dotikamo oči, nosu in ust.

Okužba se pogosto širi tako, da si z dotikanjem različnih okuženih površin virus sami zanesemo v telo.

Izogibamo se tesnim stikom z ljudmi, ki imajo znake bolezni.

Širjenje pandemske gripe preprečimo tudi tako, da se izogibamo tesnim stikom z že obolelimi. Osebi, ki kaže znake okužbe se, če ni nujno ne približamo na manj kot en meter razdalje.

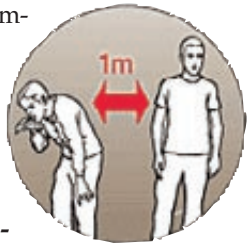

Bolnike za pandemsko gripo obiščite le, če je to nujno potrebno.

Če pri sebi opazimo bolezenske znake pandemske gripe, ostanemo doma in pokličemo osebnega zdravnika.

Omejite stike z drugimi ljudmi in ostanite doma. Po telefonu pokličite izbranega zdravnika, ki vam bo svetoval in se odločil glede zdravljenja.

www.ustavimo-gripo

Katarina Drenik

REVIZIJSKO POROČILO RAČUNSKEGA SODIŠČA

Računsko sodišče je v Mestni občini Novo mesto in Zdravstvenem domu Novo mesto izvedlo revizijo pravilnosti in učinkovitosti podeljevanja koncesij v osnovni zdravstveni dejavnosti v obdobju od leta 2000 do leta 2006.

Pri preverjanju ***pravilnosti postopkov občine*** za zagotavljanje opravljanja javne službe v osnovni zdravstveni dejavnosti je ugotavljalo, ***ali je Mestna občina Novo mesto zagotovila ustrezne podlage za podeljevanje koncesij za opravljanje javne zdravstvene službe, ali je bil postopek podelitve koncesij izveden v skladu s predpisi, ali so bile s koncesionarji sklenjene ustrezne pogodbe in kako je občina sodelovala pri ureditvi ostalih odnosov med izvajalci javne zdravstvene službe.***

Računsko sodišče je o pravilnosti postopkov pri podeljevanju koncesij v Mestni občini Novo mesto izreklo ***negativno mnenje***, saj je ugotovilo, da Mestna občina Novo mesto v obdobju na katerega se nanaša revizija:

- ni zagotovila ustrezne podlage za podeljevanje koncesij za opravljanje javne zdravstvene službe, saj ni imela ustreznega strateškega dokumenta, ki bi določal dolgoročnejše usmeritve razvoja osnovnega zdravstvenega varstva v občini in podlago za kratkoročne ukrepe glede materialnih, organizacijskih in kadrovskih pogojev za zagotavljanje in izvajanje osnovne zdravstvene dejavnosti;
- ni poskrbela za javnost in preglednost v različnih fazah postopka; v obdobju, na katerega se nanaša revizija, je koncesije podeljevala izključno na podlagi vloge zainteresiranega izvajalca; s podelitvami koncesij v letu 2006 je bistveno spremenila razmerje med izvajalci osnovne zdravstvene dejavnosti različnih statusnih oblik, ki ga je s sklepom določil občinski svet;
- s koncesionarji je sklenila pogodbe, ki niso vsebovale vseh elementov, ki jih določajo predpisi;
- cene najema poslovnih površin ni določila na podlagi ustreznega splošnega akta, ki bi določal tudi metodologijo za oblikovanje cene.

Mestna občina Novo mesto je že med revizijskim postopkom sprejela nekatere popravljalne ukrepe – pripravila je predlog strategije razvoja primarnega zdravstva v Mestni občini Novo mesto in poskrbela za izmero prostorov v objektu Zdravstvenega doma Novo mesto in oceno tržne vrednosti najemne pravice, ki jo je izdelal uradni cenilec.

Računsko sodišče je MO NM priporočilo, naj vzpostavi ustrezen nadzor nad vsemi izvajalci osnovnega zdravstva v občini, od izvajalcev zdravstvenih storitev zahteva redno poročanje o izpolnjevanju nalog, predvsem glede izvajanja pogodbenega obsega programa in o sodelovanju na področjih, v katera se vključujejo tako zasebniki kot tudi Zdravstveni dom, veljavne koncesijske pogodbe v prihodnje poveže tudi s predhodno ureditvijo odnosov med koncesionarji in zdravstvenim domom, zagotovi enako obravnavanje vseh najemnikov in čim prej ustanovi svet javne zdravstvene službe ter uredi medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti z občinami soustanoviteljicami zdravstvenega doma.

Pri presoji ***vpliva podeljevanja koncesij na učinkovitost poslovanja*** Zdravstvenega doma Novo mesto je računsko sodišče ugotavljalo, ***ali je zdravstveni dom v letih 2005 in 2006 še zagotavljal vse dejavnosti, ki jih določa zakon, kako podeljevanje koncesij vpliva na rezultate poslovanja zdravstvenega doma in kako zdravstveni dom gospodari s sredstvi, ki so mu bila dana v upravljanje.***

Računsko sodišče je ugotovilo, da je Zdravstveni dom Novo mesto v obdobju, na katerega se nanaša revizija, še zagotavljal izvajanje vseh dejavnosti, ki jih določa zakon, vendar je po podelitvi koncesij v letu 2006 ***delež zasebnikov s koncesijo v izpostavi Novo mesto v večini dejavnosti močno presegel povprečje na ravni države***. Zmanjšanje programa je povzročilo tudi ***presežek zaposlenih***, saj sklenjene koncesijske pogodbe koncesionarjev ne zavezujejo k zaposlitvi vsega pripadajočega kadra glede na obseg programa oziroma k naročanju storitve v zdravstvenem domu. S prehodom zaposlenih zdravnikov med koncesionarje se je v letu 2006 glede na leto poprej povečalo tudi število koncesionarjev, ki so se v skladu z dogovorom, redno vključevali v izvajanje nujne medicinske pomoči. Primerjava cene ure dežurstva koncesionarja in urne postavke zaposlenega zdravnika v zdravstvenem domu je pokazala, da je ***ura dežurstva, ki ga je opravil koncesionar, za zdravstveni dom v večini primerov bistveno dražja od ure dežurstva zaposlenega zdravnika***.

Zdravstveni dom Novo mesto je se napoziti- v obdobju, na katerega naša revizija, izkazoval ven izid poslovanja. Povečanje presežka prihodkov nad odhodki v letu 2006 glede na leto poprej je bilo predvsem posledica povečanja prihodkov od obresti in prevrednotenih prihodkov. Zmanjšanje pogodbenega obsega programa zaradi podeljenih koncesij v letu 2006 je vplivalo tako na prihodke kot tudi na odhodke od poslovanja tega leta, v večji meri pa se je odrazilo šele na rezultatih poslovanja v letu 2007. Posledica neurejenih odnosov s koncesionarji glede določitve cene najema poslovnih površin je za najmanj 3.671 tolarjev premalo prihodkov od najemnin in s tem za prav tak znesek manj razpoložljivih sredstev za investicije v letu 2006 in za najmanj 6.640 tolarjev neplačanih funkcionalnih stroškov, ki jih je v letu 2006 namesto uporabnikov poslovnih površin plačal zdravstveni dom.

Med ostalimi dejavnostmi zdravstveni dom izvaja tudi laboratorijsko in drugo diagnostiko. Podatki o prihodkih od opravljanja laboratorijskih storitev za leto 2006 kažejo, da je zdravstveni dom ***realiziral le 78 odstotkov možnih prihodkov, oziroma je opravil za naročnike – koncesionarje približno 20 odstotkov manj laboratorijskih storitev***, kot jih ZZZS priznava v obliki točk v standardu za dejavnost splošne medicine. Kapacitete zdravstvenega doma na tem področju tako niso bile dovolj izkoriščene.

ZAKON O PACIENTOVIH PRAVICAH (ZPacP)

Ur. l. št. 15/2008

Zdravstveni dom Novo mesto želi v skladu s svojim motom delovanja opozoriti paciente in tudi zdravstvene delavce, da imajo svoje pravice in dolžnosti, ki jih opredeljuje Zakon o pacientovih pravicah. Zakon določa pravice in dolžnosti, ki jih ima pacient oziroma pacientka kot uporabnik oziroma uporabnica zdravstvenih storitev ter določa postopke za uveljavljanje teh pravic v primeru, da so te kršene. Zakon o pacientovih pravicah je stopil v veljavo dne 26.08.2008.

Seznam pacientovih pravic:

Pravica do dostopa do zdravstvene oskrbe in zagotavljanja preventivnih storitev

➤Pravica do dostopa zdravstvene oskrbe,

➤Pravica do nepogojne nujne medicinske pomoči

➤Pravica do preventivnih zdravstvenih storitev za ohranitev njegovega zdravja in preprečitev bolezni

Pravica do enakopravnega dostopa in obravnave pri zdravstveni oskrbi

➤Prepoved diskriminacije

➤Posebno varstvo uživajo predvsem otroci in druge ogrožene skupine

Pravica do proste izbire zdravnika in izvajalca zdravstvenih storitev

➤Pravica do proste izbire zdravnika, ki se pod določenimi pogoji lahko zavrne, in sicer da ne gre za nujno medicinsko pomoč, v primeru, da bi bilo zdravljenje predvidoma manj uspešno oz. nemogoče

Pravica do primerne, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe

➤Primerna zdravstvena oskrba je tista, ki je skladna s pacientovimi potrebami in zmožnostmi zdravstvenega sistema, temelji na enostavnih, preglednih in prijaznih administrativnih postopkih ter vzpostavlja s pacientom odnos sodelovanja in zaupanja.

➤Pacient je upravičen do medicinskega posega/zdravstvene oskrbe, če je ta po pravilih medicinske stroke potrebna in se glede na sodobno medicinsko doktrino upravičeno pričakuje, da bo pacientu koristna, pričakovane koristi pa so večje od tveganj.

Pravica do spoštovanja pacientovega časa

➤Nujna medicinska pomoč se opravi takoj, v vseh drugih primerih pa mora biti pacient uvrščen na čakalni seznam, pri čemer se upošteva strokovne standarde glede stopnje nujnosti.

➤Pacient, napoten s strani osebnega zdravnika na specialistični pregled, ima pravico do pregleda v razumnem času.

Pravica do obveščenosti in sodelovanja

➤Pacient ima pravico do komunika-

➤

cije v slovenskem jeziku (ali v jeziku narodne skupnosti na območjih lokalnih skupnosti).

➤ Pacient mora biti obveščen neposredno in na razumljiv način v celoti in pravočasno o zdravstvenem stanju, verjetnem razvoju ter posledicah bolezni ali poškodbe, ciljih, vrsti, načinu izvedbe, verjetnosti uspeha, pričakovanih koristih in izidu medicinskega posega oz. zdravljenja, o možnih tveganjih, o morebitnih drugih možnostih zdravljenja, o postopkih in načinih zdravljenja, ki v Republiki Sloveniji niso dostopni.

➤Obstajajo tudi izjeme od pravice do obveščenosti, in sicer v primeru, če zdravnik oceni, da bi obvestilo o zdravstvenem stanju povzročilo zdravstveno škodo, vendar pa lahko pacient izrecno zahteva popolno obveščenost.

➤Pacient ima pravico do sodelovanja pri izbiri načina zdravljenja.

➤ Pacient ima pravico vedeti kdo sodeluje pri njegovem zdravljenju, pravica do seznanitve s stroški.

Pravica do samostojnega odločanja o zdravljenju

➤Pacient ima pravico do privolitve v zdravstveno oskrbo.

➤Pod določenimi pogoji pa se lahko zdravstvena oskrba opravi tudi brez privolitve pacienta, med drugim v primeru nujne medicinske pomoč, če pacient ni sposoben odločanja ali ni zmožen izraziti svoje volje.

Pravica do upoštevanja vnaprej izražene volje

➤Pravica pacienta do določitve zdravstvenega pooblaščenca

➤Pacient ima pravico do izključitve oseb, ki so po zakonu upravičene do odločanja o zdravstveni oskrbi

➤Pravica do upoštevanja vnaprej izražene volje glede zdravstvene oskrbe)

Pravica do preprečevanja in lajšanja trpljenja

➤ Pacient je upravičen do tega, da se ukrene vse potrebno za odpravo ali največjo možno ublažitev bolečin in drugega trpljenja

➤ Pravica do paliativne oskrbe

Pravica do drugega mnenja

➤Pravica pacienta da kadarkoli pridobi drugo mnenje, vendar največ enkrat za oceno istega zdravstvenega stanja

Pravica do seznanitve z zdravstveno dokumentacijo

➤Ta pravica se izvaja v prisotnosti zdravstvenega osebja v kolikor je izkazana identifikacija in pravna podlaga na zahtevo, ki se pri istem izvajalcu zdravstvenih storitev lahko vloži največ 2x mesečno. V primeru kršitve te pravice ima pacient pravico pritožbe pri Informacijskem pooblaščencu

Pravica do varstva zasebnosti in varstva osebnih podatkov

➤Pravica pacienta do zaupnosti osebnih podatkov

➤Pravica do zasebnosti pri opravljanju zdravstvene storitve glede navzočnosti oseb)

Pravica do obravnave kršitev pacientovih pravic

Vrste postopkov za varstvo pacientovih pravic:

1. obravnava kršitve pacientove pravice pred pristojno osebo izvajalca zdravstvenih storitev
2. obravnava kršitev pacientove pravice v postopku pred Komisijo Republike Slovenije za varstvo pacientovih pravic

Pravica do brezplačne pomoči pri uresničevanju pacientovih pravic

➤ Pri uresničevanju pravic po Zakonu o pacientovih pravicah pacientu svetuje, pomaga in ga zastopa zastopnik pacientovih pravic.

Pacientove dolžnosti:

Z namenom, da se doseže kakovostna in varna zdravstvena oskrba, ima poleg pravic pacient tudi dolžnosti, in sicer:

➤dolžnost dejavnega sodelovanje pri varovanju, krepitvi in povrnitvi lastnega zdravja

➤dolžnost ravnati v skladu s prejetimi strokovnimi navodili in načrti zdravljenja v času zdravljenja, v katere je ustno ali pisno privolil

➤dolžnost podajanja potrebnih in resničnih informacij v zvezi z zdravstvenim stanjem

➤dolžnost obveščanja zdravstvenih delavcev o nenadnih spremembah zdravstvenega stanja, ki se pojavijo med zdravljenjem

➤dolžnost biti obziren in spoštljiv do zasebnosti in drugih pravic drugih pacientov ter zdravstvenih delavcev

➤dolžnost spoštovanja objavljenih urnikov, hišnega reda in predpisanih organizacijskih postopkov izvajalcev zdravstvenih storitev

➤dolžnost pravočasnega obveščanja izvajalca zdravstvenih storitev o morebitnem izostanku na pregled ali zdravljenje

Postopek z zahtevo za obravnavo kršitve pacientovih pravic

1. obravnava kršitve pacientovih pravic pri izvajalcu zdravstvenih storitev - v Zdravstvenem domu Novo mesto

➤takojšnje reševanje nesporazumov in sporov neposredno na kraju nastanka spora/nesporazuma

➤vložitev zahteve za 1. obravnavo kršitev pacientovih pravic pri pristojni osebi Zdravstvenega doma v roku:

- 15 dni od domnevne kršitve - neustrezen odnos zdravstvenih delavcev

- 30 dni od domnevne kršitve – neustrezno ravnanje zdravstvenih delavcev
- 3 mesece po preteku prejšnjih dveh rokov, če je za kršitev zvedel kasneje oz. so se posledice pokazale kasneje

2. obravnava kršitve pacientovih pravic pri izvajalcu zdravstvenih storitev – na komisiji RS za varstvo pacientovih pravic

➤ vložitev zahteve za 2. obravnavo kršitev pacientovih pravic pri Komisiji RS za varstvo pacientovih pravic

v roku:

- 15 dni po vročitvi zapisnika iz postopka za obravnavo 1. zahteve
- 15 dni po poteku roka za izvršitev dogovora
- 30 dni od vložitve popolne prve zahteve, če izvajalec zdravstvenih storitev zahteve za 1. obravnavo ni izvedel

Zakoniti zastopnik za pacientove pravice za Dolenjsko regijo je g. Robert Sotler.

Katarina Drenik

VPLIV GOSPODARSKE IN FINANČNE KRIZE NA ZDRAVSTVO

Leto 2009 je in bo tudi v prihodnje zaznamovala predvsem gospodarska in finančna recesija, ki ni obšla niti zdravstva. Vlada je pripravila določene ukrepe, ki naj bi lajšali stanje, saj bo potrebno z manjšimi finančnimi viri ohraniti približno enako oziroma že doseženo raven pravic in zdravstvene varnosti prebivalstva. Določene ukrepe je pripravil tudi ZZZS, s katerimi naj bi zagotovili finančno vzdržnost sistema zdravstvenega varstva in zavarovanj v letu 2009.

Tudi izvajalci osnovne zdravstvene dejavnosti smo dolžni prispevati svoj delež k racionalizaciji pri izvajanju programov zdravstvenih storitev in zmanjšanju stroškov, ki jih imamo. Prispevamo lahko na sledeč način:

- Zmanjšanje strokovno premalo utemeljenega napotovanja pacientov k specialistom;
- Racionalnejše predpisovanje antibiotikov, predpisovanje cenejših terapevtskih paralel in generičnih zdravil, ...;
- Racionalno predpisovanje medicinskih pripomočkov;
- Pazljivo ocenjevanje začasne zadržanosti z dela zaradi bolezni in poškodb;
- Zmanjšanje stroškov zdravstvenega doma na vseh področjih (boljša organizacija dela, varčevanje, izobraževanje, poraba materiala, ...).

Dobrodošel je vsak vaš predlog varčevanja in pričakovan prispevek vsakega posameznika k varčevanju.

Katarina Drenik

Predstavitev humanitarne akcije zbiranja sredstev za MAMOGRAF

Rak dojk je na prvem mestu po pogostosti raka pri ženskah in narašča. Zdaj v Sloveniji letno zboli že preko 1.100 žensk. Najboljša obramba je preventiva in zgodnje odkrivanje bolezni, kar omogoča rentgensko slikanje dojk - mamografija.

V Zdravstvenem domu Novo mesto opravljamo mamografijo že 20 let. V zadnjih 10 letih smo opravili preko 40.000 mamografij za pacientke iz Novega mesta, širše Dolenjske, Bele Krajine, Posavja, iz Kočevskega in od drugod. Trenutno čaka na pregled preko 2000 pacientk, čakalna doba znaša 5 do 6 mesecev.

Življenjska – amortizacijska doba leta 1997 nabavljenemu mamografu je potekla. Zaradi tega je društvo Julija skupaj z Zdravstvenim domom Novo mesto začelo s humanitarno akcijo zbiranja sredstev za mamograf.

Z novim, zanesljivim in sodobnim digitalnim mamografom bo Novomeščankam, Dolenjkam, Belokranjkam, Posavkam omogočeno zadržanje dostopnosti in oskrbe ter izboljšanje kakovostne mamografije oziroma zgodnjega odkrivanja raka dojk, kar posledično pomeni njihov višji zdravstveni oziroma življenjski standard.

Društvo Julija, za kvalitetno življenje, Novo mesto, skupaj s Zdravstvenim domom Novo mesto že od septembra 2008 vodi akcijo zbiranja sredstev za nabavo novega digitalnega mamografa. Leta 2008 je Zdravstveni dom z različnimi ukrepi saniral izgubo preteklega leta, zato finančnih sredstev za nabavo novega mamografa ni imel. V letošnjem letu pa smo priča vedno večjemu vplivu gospodarske in finančne krize tudi na področju zdravstva.

Zato so se ženske, organizirane v društvo JULIJA, odločile, da bodo do 25. marca 2009 zbrale potrebna sredstva za nov mamograf v znesku cca. 250.000 EUR. Pri tem so članice društva sodelovale z lastnimi prispevki in prispevki od organiziranja humanitarnega koncerta.

Udeležba ljudi na koncertih je presegla vsa pričakovanja. Bili smo priča, da je v ljudeh se vedno živ občutek do sočloveka ali kot smo včasih rekli »vsi za enega, eden za vse«, saj se je s prodanimi vstopnicami zbralo zelo veliko denarja. Svoj prispevek humanitarni akciji so dali tudi nastopajoči glasbeniki in glasbenice. Kljub strahu organizatorjev, da bo udeležba skromna, se je ob pogledu na polno dvorano, prepevajoče in zadovoljne obraze vsem odvalil kamen od srca.

Preko 2.200 podjetij in podjetnikov z območja Dolenjske in Bele krajine, pa tudi župani vseh okoliških občin, pozitivno odzvalo na akcijo. Veliko so prispevali tudi posamezniki, preprosti in skromni ljudje, celo otroci tretjega razreda Osnovne šole Bršljin.

Pomemben je bil vsak evro, vsak cent. Zavedamo se, da brez vseh dobrih ljudi sredstev za mamograf v tako kratkem času ne bi imeli. Sredstva pa so se zbrala tudi prek SMS-ov, s telefonskimi klici, z organizacijo različnih kulturnih prireditev in ostalih akcij.

Ogromno truda in predvsem časa sta humanitarni akciji namenili gonilni sili akcije Jasna Šinkovec predsednica društva Julija in dr. Milena Kramar Zupan direktorica ZD NM.

JULIJAN – naš novi mamograf

S krajšo slovesnostjo smo 01.07.2009 v Zdravstvenem domu Novo mesto v prisotnosti soproge predsednika RS gospe Barbare Miklič Türk in novomeškega škofa msgr. Andreja Glavana predali svojemu namenu nov mamograf za odkrivanje raka na dojki.

Nakup sodobne naprave je bila ena najbolj množičnih donatorskih akcij v širši dolenjski regiji.

V Zdravstvenem domu Novo mesto smo prvi mamograf v obliki donacije prejeli pred 20-imi leti, ko je začela z dejavnostjo Ambulanta za bolezni dojk.

Pred dobrim letom smo v sodelovanju z društvom Julija pristopili k obsežni akciji zbiranja sredstev. Ta se je izkazala za eno najbolj množičnih donatorskih akcij na področju zdravstva v širši dolenjski regiji. Posamezniki, podjetja, zavodi in ustanove so prispevali 250.000 eurov, še 100.000 eurov pa je primaknil zavod sam za nakup delovne postaje in delovanje arhiva ter 50.000 eurov za ureditev prostora kamor smo namestili aparaturo ter opremo za računalniško diagnosticiranje in odčitavanje slik.

Digitalni mamografski aparat Senographe Essential International proizvajalca General Electric Healthcare je v kompletu, na osnovi izbrane najugodnejše ponudbe in v skladu s podpisano pogodbo, v začetku junija dobavilo sežansko podjetje Auremiana.

Gre za najsodobnejšo tovrstno napravo pri nas, saj se z njo ta čas lahko pohvalijo le še v izolski bolnišnici. Z novim mamografom bomo bistveno hitreje in natančneje izvajali diagnostiko, prav tako je prednost aparature, da bodo ženske, posredno pa tudi zdravstveno osebje, za 30 do 50% manj izpostavljene rentgenskemu sevanju. Novi mamograf bo v primerjavi z odsluženim omogočal tudi bistveno natančnejšo analizo posnetkov.

Daleč najzanesljivejša metoda za odkrivanje bolezenskih sprememb v dojkah je prav mamografija. Pri nas zabeležimo letno 4.500 mamografij in okrog 5.000 kliničnih pregledov dojk. Letno odkrijemo 60 primerov karcinomov, v sodelovanju z Onkološkim inštitutom pa še 30, kar predstavlja 2 % delež vseh pregledanih žensk. Glede na to, da morajo ženske čakati na mamografijo celo do pol leta in je javna zavarovalnica za letos le odobrila začasno povečanje programa, smo na Ministrstvo za zdravje poslali vlogo za stalno povečanje obsega programa za 60%, saj tako narekujejo potrebe okolja, smiselno pa je tudi izkoristiti novo pridobitev.

Redne preventivne mamografije so še posebej pomembne pri zdravih ženskah, ko je bolezenske spremembe možno odkriti še v najzgodnejši fazi, še preden se bolezen razvije. Če namreč rakavo obolenje odkrijemo pravočasno, je možnost ozdravitve več kot 90 odstotna. Rak dojk je še vedno najpogostejši rak žensk in najpogostejši vzrok smrti. Prav zato je zgodnje odkrivanje bolezni, ki temelji na rednem samopregledovanju dojk, rednih slikanjih dojk in pregledovanju tkiva z mamografom bistvenega pomena.

Odkar uporabljamo nov mamograf, so prve izkušnje z njim pozitivne. Zdravstveno osebje začetne preglede izvaja pod nadzorom domačih in tujih inštruktorjev, serviserjev in informatikov.

Za zaključek pa naj citiram besede direktorice dr. Milene Kramar Zupan: **"Tisoč govorov ne more izraziti dovolj globokega spoštovanja in zahvale vsem dobrim ljudem, ki ste darovali. Naj naš Julijan skupaj s prizadevno ekipo sodelavk in sodelavcev iztisne čim več dobrih novic za naše pacientke. V primeru bolezni pa novice, ki bodo dovolj zgodnje, da bo ozdravitev možna."**

Katarina Drenik

Naš stari mamograf in

naš novi mamograf

Sabina Bradač Urbančič in Sonja Staniša

Dve znamenitosti Sarajeva

Prišli smo do ugotovitve, da v ZD NM nekaj manjka, nekaj kar je včasih bilo, kar nas je vse povezovalo, zaradi česar smo bili enotni, močni in povezani... in pojavila se je ideja, katera bi vsaj za kratek čas znova oživela tisto vzdušje med nami. Ideja se je realizirala in odšli smo ...

V SARAJEVO!!!

V zgodnjih jutranjih urah smo se zbrali pred reševalno postajo, pa ne zaradi poškodb. Je pa res, da smo bili v prav posebnem stanju, stanju adrenalinskega pričakovanja, saj smo končno znova doživeli sindikalni izlet v številčni udeležbi.

Vsi smo neučakano čakali, da avtobus odpelje v začrtani smeri, nekateri so bili celo tako neučakani, da so pozabili na potni list. Smo pa na ta račun imeli dolg postanek pri motelu Čatež, kjer smo se lahko že pošteno podprli. Naj ob tem poudarim, da je bilo za popotnico dobro poskrbljeno. Direktorica je namreč odobrila nabavo sendvičev in vode, Polona je sponzorirala krofe, Vlasta in Darinka sta spekli domač kruh, ... Neopravičljivo bi bilo, če bi pozabila omeniti vse ostale fante in dekleta, ki so bili dodobra oboroženi s suhomesnimi specialitetami in Dolenjcem dobro znano življenjsko tekočino.

Ob prijetnem vodenju vodičke Marjance Tršinar Antič in varni vožnji našega voznika Toneta smo kmalu prispeli na hrvaško bosansko mejo, kjer smo imeli ponovno daljši postanek, a tokrat ne zaradi potnega lista, na kar bi v normalnih okoliščinah človek pomislil, ampak zaradi »majhnega mehurčka« enega od naših sodelavcev. Dragoceni, v pravem pomenu besede, nauk prvega dne: N***e zapuščaj avtobusa na meji, predvsem pa ne lulaj, kjer je to prepovedano***! Bogatejši, kar pa ne moremo reči za čisto vse udeležence, za eno izkušnjo smo se odpravili dalje.

Naša naslednja postaja je bila Arizona – nakupovalno središče. Samo ime je res ameriško, nivo in stil življenja pa bolj ciganski, kar smo občutili takoj po izstopu iz avtobusa, saj so nas oblegale »fehtarice in prerokovalke«, ki se jih človek ne zlepa ne zgrda ni mogel otre-

sti. To je v mojem doživetju našega izleta bila edina temna točka. V Arizoni smo imeli dovolj časa za nakupe, za hrano in ponovno za nakupe. Predvsem je na svoj račun prišel nežnejši spol, ki je znan po strasti do zapravljanja in nakupovanja. Niso pa bili prikrajšani niti moški, ki so bili res da več ali manj stacionirani na eni lokaciji – za mizo ob steklenici piva v lokalu, tako da so se zagotovo počutili kot doma. Po napornem dnevu nakupovanja, zaradi dolge vožnje in vročine, vreme nem je bilo maksimalno naklonjeno, smo se odpravili naprej proti Sarajevu.

Ob prihodu v Sarajevo, pogledu na množična grobišča, ob razlagi vodičke o vojni situaciji in ognjenem obroču, v katerem so se Sarajevčani znašli med letom 1992 do 1995, smo se resno zamislili in v tišini opazovali okolico, ki sama dovolj zgovorno pove, kaj se je v Sarajevu dogajalo. In končno Sarajevo – mesto ob reki Miljacki, olimpijsko mesto, kjer živijo bošnjaki, hrvati in srbi, mesto s 400.000 prebivalci, od tega 10% bajno bogatih, ostali životarijo. Stavbe se počasi renovirajo, hitro rastoče so trgovine, predvsem tujih vlagateljev, ostanki in posledice krute vojne počasi izginjajo, a v mislih Sarajevčanov zagotovo ne v pozabo, saj so spomini in travme pregloboko v ljudeh, spomini preživi, da bi jih ta ali naslednjih nekaj rodov pozabilo.

Namestili smo se v hotelu Grand v predmestju Sarajeva, kjer smo se lahko v svojih sobah na hitro osvežili.

Nato smo se odpeljali v tipično bosansko restavracijo, kjer smo imeli večerjo, sledila pa je zabava do jutranjih ur v ritmih tradicionalne bosanske glasbe in starogradskih napevih. Vzdušje je bilo na višku. Naše duše so se odprle, pregrade razblinile, postali smo zopet eno. Preko glasbe in znanih napevov so se nam vračale mladost, življenje, energija,... tako je bilo do jutra, vse dokler ni ansambel onemogel skupaj z nami.

Ekipa ZD NM razpoložena zjutraj ...

... in še bolj zvečer!

Naslednji dan po zajtrku smo nadaljevali vožnjo do Sarajevskega letališča, kjer smo si lahko v spominski hiši ogledali film in podoživeli kopanje 900 metrov dolgega predora pod letališko stezo. Ta predor je predstavljal življenje Sarajeva, saj je bil edina povezava z zunanjim svetom. Po predoru so se Sarajevčani oskrbeli s hrano, elektriko, vodo, ... Ob tem pa ne moremo mimo dejstva, da je bilo ob kopanju tega predora izgubljenih na tisoče življenj, o čemer priča tudi spominska tabla v čast žrtvam, ob kateri je vsaj za trenutek obmolknil še tako zgovoren obiskovalec.

Pot smo nadaljevali do izvira reke Bosne, kjer so nas pričakale kočije. Glede na naše veliko število, so morali pripeljati še rezervno mini kočijo.

Tako smo se v zvoku topotanja konjskih kopit popeljali po aleji platan do številnih izvirov, kjer smo se lahko v prijetni senci sprehodili in osvežili s čisto izvirsko vodo.

Sledil je povratek v Sarajevo na Baščaršijo, kjer smo si ogledali Gasi-husrejev begovo đamijo. Nato smo imeli dovolj časa za nakupe spominkov, pravo domačo kavo in tisto, kar je moški del družbe najbolj čakal - prave sarajevske ćevapčiće. Nekaj nas je zavilo v ogromno in lepo opremljeno sarajevsko pivovarno, kjer smo si privoščili konkreten vrček piva. Čas nam je hitro minil in odbila je ura, ko smo morali na našo žalost biti zbrani na avtobusu in pripravljeni za povratek domov. Nihče se ni odločil, da bi ostal, kljub vsemu je doma najlepše. Čeprav prijetno utrujeni smo imeli še dovolj energije in dobre volje, da je na avtobusu zadonela pesem in da se je avtobus zazibal v ritmih glasbe in pike na i – Zlatke in slovenske muslimanke Alje. Popili smo, kar je še ostalo, pojedli še zadnje drobtinice domačih dobrot, sproščeno in povezano zapeli, vse dokler nas ni naporna in dolga vožnja zazibala v dremež vse do začetka – reševalne postaje.

Polna prijetnih vtisov, doživetij in spominov sem razmišljala, koliko druženje in sprostitev v krogu sodelavcev pomeni. Konec koncev moramo priznati, da je služba naš drugi dom. Zagotovo lahko v imenu vseh rečem, da smo bili izredno zadovoljni, sproščeni in ponovno povezani, kot nekoč... Vsaj za trenutek so padli vsi zidovi in ovire, ki jih človek postavi pod silo hitrega življenjskega tempa in znova smo dihali, čutili in uživali kot ena velika družina. Naj zaključim z naukom drugega dne: ***Dobre stvari naj ne ostanejo spomin, postanejo naj stalnica.***

Zlatka Kužnik

OTVORITEV CENTRA ZA PREPREČEVANJE IN ZDRAVLJENJE ODVISNOSTI OD PREPOVEDANIH DROG

V Zdravstvenem domu Novo mesto smo 29.oktobra 2008 odprli nove prostore Centra za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog. Prenova je znašala cca. 90.000 evrov. V kletnih prostorih Zdravstvenega doma smo pridobili sodobnejše ambulantne prostore skupne velikosti dobrih 50 kvadratnih metrov, na novo smo uredili čakalnico in sanitarije. V centru se oglasi dnevno okrog 30 odvisnikov, ki so se srečali z nedovoljenimi drogami in potrebujejo ustrezno obravnavo.

Novomeški center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti v sklopu Zdravstvenega doma je eden od 18-ih v mreži tovrstnih centrov v Sloveniji. Od septembra leta 1999, ko je odprl svoja vrata, so v ambulanti evidentirali že 268 uporabnikov programa. Nudijo jim pomoč pri vzpostavitvi in vzdrževanju abstinence od drog v obliki svetovanja, psihiatrične pomoči in zdravljenja z nadomestnimi terapijami, kot so Metadon, Substitol, Suboxon oz. Suboteks. Svetovanje in preventivno dejavnost nudijo tudi staršem uporabnikov, svojcem, v zadnjem času se povezujejo tudi z delodajalci, osnovnimi in srednjimi šolami.

Kot pravi Ervin Strbad dr. med. spec. psihiatrije je osnovni cilj nadomestnega zdravljenja, da oseba preneha uživati droge, da bo kasneje lahko spremenila svoje življenje, vedenjske vzorce, svojo osebnost. V drugem koraku odvisniki zdravljenje nadaljujejo v spremenjenem okolju. Gre za hospitalno zdravljenje v Centru za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog na Zaloški cesti v Ljubljani ali pa za vključitev v različne terapevtske skupnosti oz. komune. Tako cilj omenjenega programa ni samo deljenje nadomestne terapije, ampak tudi pravilna usmeritev v realno življenje, ki je smiselno tudi brez drog.

Ervin Strbad dr. med. spec. psihiatrije

Program centra je nizko pražen, kar pomeni, da poskušajo pomagati vsakemu zasvojencu, ki išče pomoč. Ta čas je v metadonsko zdravljenje v Novem mestu vključenih 90 posameznikov, dnevno pa prihaja v center 30 zasvojencev. Njihova starost je od 16 do 52 let. Nadomestna terapija jim je na voljo vsak dan med 6. 30. in 8.30., ob sobotah, nedeljah in praznikih pa uporabniki dobijo metadon v prostorih urgentne službe. Uživalci drog, ki želijo prenehati z odvisnostjo imajo zdravnika na voljo trikrat tedensko, medtem ko jim je vsako dopoldne na voljo strokovno usposobljena medicinska sestra. V skladu s terapevtskim dogovorom v času zdravljenja z nadomestno terapijo uporabnikom preverjajo prisotnost drog v telesu z urinskim testom.

Čeje še pred leti veljal porast števila odvisnikov, pa so se razmere na tem področju v zadnjih dveh letih nekoliko umirile in se število novih uporabnikov bistveno ne povečuje. Po nekaterih ocenah novomeškega Centra za odvisnike je sicer na Dolenjskem v metadonske programe in programe psihosocialne pomoči vključenih le okrog 20% vseh uživalcev drog. Ostali zdravstvene pomoči ne poiščejo.

ENA VESELA OB RESNI TEMI

Zelo debela pacientka je shujšala. Bila sem navdušena. Tudi sama je vsa samozavestna povedala, da jo sicer malo moti velika kožna guba, ki ji je kot predpasnik segala skoraj do stegen. In – ko sem se malo zdrznila ob visečih kožnih vrečah nekdaj obilnih dojk se je oglasila: »Veste, puščam dolge«.

Moja misel – mogoče je res bolje tako, kot pa da bi jih zlagala v nedrček.

Nežka Dular, dr. med.

ZASADITEV OKOLICE

Zelenica Zdravstvenega doma Novo mesto je v mesecu maju dobila prijaznejšo podobo.

G. Jože Humek iz GG Novo mesto v družbi naših sodelavk

Na pobudo vodstva zavoda je namreč stekla zasaditev osrednjega zelenega prostora z izbranimi grmovnicami in drevninami v sodelovanju z Gozdnim gospodarstvom Novo mesto ter Kmetijsko šolo Grm.

Ga. Vida Hlebec, ravnateljica Srednje kmetijske šole Grm z direktorico

Gozdno gospodarstvo Novo mesto je prispevalo zasaditveni material in okrog 30 sadik, dijaki Kmetijske šole pa so pripravili načrt in v celoti poskrbeli za izvedbo zasaditve. Direktorica ZD Novo mesto dr. Milena Kramar Zupan, je omenjeno akcijo označila kot primer dobrega sodelovanja med zdravstvom, šolstvom in gospodarstvom v okolju in napovedala v prihodnje še postavitev nekaj klopic za obiskovalce Zdravstvenega doma in sprehajalce.

Katarina Drenik

NOVI REŠEVALNI VOZILI

Reševalna služba Zdravstvenega doma Novo mesto je letos poleti pri svojem delu začela uporabljati dve novi sodobni reševalni vozili. Gre za pomemben korak na področju izvajanja nujne medicinske pomoči in storitve PHE s katero pokrivajo celotno dolenjsko regijo.

Obe reševalni vozili odlikuje najsodobnejša oprema (reanimacijska oprema, imobilizacijska oprema, defribrilator..), razlikujeta se le v višini izvedbe. Višje vozilo bodo uporabljali za urgentne prevoze, nižje vozilo pa bo služilo tudi za običajne prevoze bolnikov. Naložba je stala 190.000 eur in so jo v Zdravstvenem domu pokrili iz lastnih sredstev. Obe vozili sta znamke Volkswagen, opremili so ju v podjetju Medicop. V avtoparku novomeškega Zdravstvenega doma razpolagajo z 12 vozili, od tega so štiri namenjeni urgentnemu posredovanju (reanimobili).

Ekipa PHE je lani opravila 771 nujnih posredovanj na terenu, opravili so tudi 15.716 reševalnih prevozov. Povprečni čas intervencij je 9 minut, kar je primerljivo s slovenskim povprečjem.

Vsako leto zabeležimo 15-20% porast obsega prevozov in sicer predvsem na račun prevozov onkoloških in dializnih bolnikov. Lani so tako načrtovani plan prevozov presegli kar za 70%.

V urgentni službi je zaposlenih 20 tehnikov, reševalcev in dispečerjev, v ekipo pa se vključuje pet zdravnikov. Kljub pomanjkanju zdravnikov so letos uspeli zaposliti dva, do konca pa se jim bosta pridružila še dva. Pomanjkanje tega kadra trenutno pokrivajo s pogodbenim delom, nadurnim delom in vključevanjem koncesionarjev.

K.D.

DEFIBRILATOR V ŽUŽEMBERKU

Delo na zdravstveni postaji poteka drugače. Pravzaprav je tu medicina bolj prvobitna in »zaresna« kot pa v nekem velikem zdravstvenem centru. Mogoče je pri nas manj visoko leteče znanosti, je pa več vsakdanjega stika s prav vsako hišo na območju od Grmade pa do hribov pred Kočevjem, od Straže pa do Zagradca. Ko ljudje pokličejo, da so v stiski zaradi soseda, ki so ga našli ob poti in »ni nič od njega«, že vstopamo v situacijo odločanja in tudi ukrepanja. Oditi takoj ali klicati 112 v Novo mesto? Bomo tako po nepotrebnem klicali reševalno vozilo, mi pa tudi zapuščali svojo ambulanto zaradi pacienta, ki se bo ob našem prihodu že pogovarjal ali pa morda ležal z že izraženimi mrliškimi znaki. Lahko pa smo našli pacienta, ki bi se še vrnil v življenje, pa nismo imeli defibrilatorja s seboj in smo bili že zelo pozni za klic na 112.

Del teh strahov in dvomov je odstranjen, saj smo končno dobili težko pričakovani defibrilator. Skupaj smo stopili občina in občani, Zasebna ambulanta Nataša Arkar Žagar in naš zdravstveni dom. Dne 13.07.2009 smo predali namenu avtomatski defibrilator in vsaj jaz se počutim veliko bolj varno pri svojem delu. Vsi delavci smo se poučili o delovanju,

imamo pa v načrtu redno mesečno obnavljanje znanja, na katero bi vabili tudi zainteresirane občane. Saj veste: repetitio est mater studiorom.

Nežka Dular, dr.med.

KAKO JE BILO NA MORJU?

Minil je čas letnih dopustov. To je čas, ko zasluženo in brez slabe vesti pozabimo na vse službene zadeve in se posvetimo tistim, ki nas med letom najbolj pogrešajo. Zaposleni Zdravstvenega doma imamo za potrebe oddiha možnost letovati v hišici v naselju Bučanje na otoku Mali Lošinj in v apartmajih v Gajacu na otoku Pagu.

V letu 2008 so bile kapacitete v večini polno zasedene, le v predsezoni in posezoni niso bile v celoti izkoriščene.

V začetku letošnje sezone ni bilo veliko interesa s strani zaposlenih, zato smo ponudili kapacitete tudi našim upokojencem in zunanjim interesentom. Tako smo zapolnili skoraj vse dekade letovanj v glavni sezoni.

V posezoni so počitniške kapacitete še prazne, zato pozivamo vse zainteresirane, da izkoristijo lepe dneve ob morju vse do konca oktobra. Cena po sezoni je 25 EUR na dan za apartma. Če ste zainteresirani za jesenki dopust ob morju, se javite na Upravo zavoda, kjer boste izvedeli vse potrebno.

Jelka Fajdiga

Antun Kvasić, dr.med.

- NAJ PROSTOVOLJEC 2008

Bralci Dolenjskega lista so v akciji »**Srčno dober človek**« izbrali, da je **Antun Kvasić, dr.med.**, upokojeni zdravnik Zdravstvenega doma Novo mesto, eden od desetih najbolj srčno dobrih ljudi na območju, ki ga pokriva Dolenjski list.

Poleg tega mu je bil s strani Mladinskega sveta Slovenije podeljen naziv **NAJ PROSTOVOLJEC 2008** za njegovo požrtvovalno delo z ostarelimi, bolnimi in drugimi šibkimi skupinami ter mentorstvo svojim sodelavcem. Častni pokrovitelj projekta je bil predsednik RS dr. Danilo Turk.

Zdravstveni dom Novo mesto mu izreka ISKRENE ČESTITKE!

NOVICE IZ NAŠIH VRST

Za kar nekaj glavic se je povečalo število Slovencev. Za slovensko nataliteto so poskrbeli:

- **Mateja Novak, patronaža ŽBK**
- **Polona Bukovec, uprava**
- **Mihaela Car, dr.med., splošna**
- **Darja Kozan, razvojna**
- **Sandra Barborič, splošna**
- **Nadja Judež, dr.dent.med., zobna**
- **Breda Dragan, šolski**
- **Petra Zupančič, laboratorij,**
- **Jelka Repar Gorenc, dr.med.,**
- **Aleš Jakše, NMP**
- **Daniel Đuranović, NMP**
- **Marko Černe, NMP**
- **Jernej Bojanc, NMP**

VSEM MAMICAM IN OČKOM ISKRENE ČESTITKE!

OTROCI - naše največje bogastvo

Rojstva

Vsak hip se nekdo rojeva –
človek, roža, žival
in zbor sojenic ne uspeva
vsem zapeti v pozdrav.

Vsak hip je rojstvo dogodek
v belino plenic zavit,
ko poteče skoz votek
življenja neznana nit.

Z njo neutrudno šiva
Vidu srajčica čas
in se večnost preliva
skoz vsakega izmed nas.

Tone Pavček

Nadja - hčerka Marka Černeta

Sin Aleša Jakše

Tinkara – hčerka Darje Kozan

Voranc Bojanc – sin Jerneja Bojanca

Gal – sin Polone Bukovec

Ajda Recelj – hčerka Sandre Barborič in Matjaža Reclja

Ana in Marko – naraščaj Daniela Đuranovića

JUBILEJNE NAGRADE
V LETU 2008

10 LET

1. JANA MRVAR, dr.med.
2. PETER ČERNE
3. DANIEL ĐURANOVIĆ
4. JANJA KOS KRŽAN, dr.med.
5. SABINA BEVC
6. URŠKA LAMPE
7. IRENA MEDVEŠEK JUDNIČ
8. VESNA JEKOVEC

20 LET

1. JASNA KOSTANJŠEK, dr.med.
2. BOŽIDAR WEISS, dr.med.

30 LET

1. Doc.dr. MILAN POPOVIČ, dr.med.
2. TATJANA POTOČAR
3. TEREZIJA ŠTEMBERGER
4. MILANKA PRAKAŠ, dr.med.
5. DRAGICA JANEŽIČ
6. JANJKA BOGOVAC

USPEŠNO ZAKLJUČENO ŠOLANJE V LETU 2008

1. ERVIN STRBAD, dr.med.

je uspešno opravil specialistični izpit iz Psihiatrije

2. NIVES HOČEVAR, dr.med.

je uspešno opravila podiplomski študij iz Otroške in mladostniške psihiatrije

3. dr. MILENA KRAMAR ZUPAN

je uspešno opravila doktorsko disertacijo iz področja Poslovodenja in organizacije

4. ALEKSANDRA BARBORIČ

je uspešno končala šolanje na Visoki šoli za zdravstvo

IZOBRAŽEVANJE

Peter ČERNE in Urška LAMPE sta končala študij na Visoki šoli za zdravstvo, smer zdravstvena nega.

Čestitamo!

KADROVSKO POROČILO
JANUAR – AVGUST 2009

PRIHODI:

- ***Oddelek zobozdravstvene službe;***

1. Tina KRIŽNAR MARTINČIČ, dr.dent.med. – določen čas
2. Vesna BARŽIČ, zdr.teh. – določen čas

- ***Oddelek splošne medicine z NMP;***

1. Valentina ISKRA ŽUPEVEC, dr.med. – določen čas
2. Milica PJEVAC, dr.med. – pripravnica – določen čas
3. Luka KREN, zdr.teh. – pripravnik – določen čas
4. Jasmina METELKO, zdr.teh. – pripravnica – določen čas
5. Andrej LEVSTIK, zdr.teh. – določen čas
6. Sandra UHERNIK, zdr.teh. – določen čas

- ***Oddelek diagnostični laboratorij;***

1. Tea BRKOPEC, dipl.inž.lab.biomed. – pripravnica determinirani čas

- ***Oddelek za gospodarjenje, kadrovanje in splošne zadeve;***

1. Terezija Šinkovec – determinirani čas

ODHODI:

- ***Oddelek otroške in šolske medicine;***

1. Tanja VERŠČAJ, dr.med. - specializantka na kroženju – potek kroženja

- ***Oddelek zobozdravstvene službe;***

1. Majda ŠAŠIĆ LEVSTEK, dr.dent.med. – sporazumna prekinitev

- ***Oddelek diagnostični laboratorij;***

1. Marjeta HOČEVAR, višji lab.teh. – upokojitev

- ***Oddelek splošne medicine z NMP;***

1. Jože IVANEŽ – upokojitev

Barbara Krištof

Objavljamo utrinek z lanskega kostanjevega piknika z željo po čim večji udeležbi tudi letos…

kostanjev piknik

Življenjski tok nas kot deroča reka premika iz dneva v dan, pri tem pa nam le redkokdaj ali pa skoraj nikoli ne pusti, da bi se vsaj za trenutek ustavili, si povedali nekaj prijaznih besed in s sodelavci preživeli kratek čas.

Z namenom druženja v prijetnem in sproščenem vzdušju smo se sodelavke in sodelavci v petek, 17.10.2009, udeležili kostanjevega piknika v Lovskem domu na Padežu, ki so ga s skupnimi močmi organizirale predstavnice Sindikatov (Fidesa, zdravstvene nege in zdravstvenega in socialnega varstva) in direktorica Zdravstvenega doma Novo mesto.

Kljub deževnemu vremenu je bilo v zraku čutiti pozitivno energijo. V sproščenem vzdušju in prijetnem klepetu ob kozarčku dobrega domačega mošta je direktorica v kratkem nagovoru toplo pozdravila prisotne. V nadaljevanju večera smo se okrepčali z dobrim golažem, domačim kruhom in slastnimi pecivi.

Bolj ko se je ura bližala polnoči, boljše volje je postajala zbrana družba. Ob zvokih ubrane harmonike v spretnih rokah našega muzikanta Bojana smo zbrani v krogu peli pesmi, vse, od tistih starih, že skoraj pozabljenih, pa do modernih melodij. Da naša grla niso postala presuha, so ves čas skrbno pazili naši vrli fantje. Brez pečenega kostanja in našega kostanjepeka Janeza, pa si naš piknik ne bi zaslužil imena »Kostanjev » piknik. S skupnimi močmi, prispevkom vsakega posameznika (od kostanja, sladic, vina, mošta, ...) in z majhnimi stroški je nastal in ostal v spominu nepozaben kostanjev piknik. Upam, da ne zadnji!

Prepričana sem, da je v vseh nas znova zaživela tista pristna, iskrena povezanost med sodelavci, ki jo je čas, v katerem živimo, že močno načel.

Katarina Drenik

VSE SODELAVKE IN SODELAVCE

V PETEK 09.10.2009 VABIMO

NA DRUGI KOSTANJEV PIKNIK!

OB 15.00 URI SE DOBIMO NA MATJAŽEVI DOMAČIJI (pri Marti Pavlin) IN NADALJUJEMO (OB 17.30 URI) NA STRELIŠČU PRI LOVSKEMU DOMU NA PAHI.

Zdravstveni dom Novo mesto s Sindikati

VESELE IZ AMBULANTE

Naročena pacientka je zamudila svojo uro in se je opravičila: »Nisem spala celo noč, sem študirala kaj bo pri vas v ambulanti – zjutraj kurbež, sem pa zaspala.«

Tudi otekline nog si pacienti po svoje razlagajo: »Pritisk mi je padel – dol v noge mi je padel, pa sem imela vse noge otečene«.

Vprašam pacienta kaj dela. »Sem OFR.« Ker ga ne razumem, mi razloži: »Obični fizički radnik«.

Po dopustu so se pacienti potožili: »Kadar pridem v ambulanto, vas ni nikoli doma« (pacienti mislijo, da sem v ambulanti doma).

Kaj je mislil pacient, ko mi je rekel, da hodi na transakcijsko psihoanalizo – pa res ne vem. Da se ne bi videlo kako sem neumna, sem bila raje kar tiho.

Pacienta vprašam: »Kakšne barve pa je blato?« Odgovori mi: » Črno ob koži.« »Kje?« ga začudeno vprašam. » Ja, ob rinčku vendar«.

Zgodilo se je, da je pacient prišel ves razburjen od specialista: » Me je tolk razpizdlo, ko ne vem, kje me bodo še gonili« (na katere preiskave bo še moral).

Pacienti še vedno po svoje poimenujejo zdravila:

Ravel = ROVER
Noliprel = MONIPREL
Cardiopirin = CORDIPIN
Lyrica = LAVRICA
Bio Prexanil = DIA PREKSANIL
Aurorix = AURORA
Naklofen = KALOFON
Diflazon = DIGLASON
Vasilip = ISILIP
Alopurinol = APAURINOR
Estrofen = EKSTRA FEN

Nežka Dular, dr.med.

Glavna in odgovorna urednica: Nežka Dular, dr.med.; **Tehnična urednica:** Katarina Drenik; **Foto**: Katarina Drenik, Arhiv ZD NM;
Oblikovanje in prelom: Špes, grafični studio, **Tisk**: Tisk Šepic, Novo mesto; **Naklada**: 500 izvodov